

Nóra (Kulturális Örökségvédelmi Igazgatóság). A költségeket teljes mértékben a KÖI fedezte, a leletanyag a Dobó István Vármúzeum gyűjteményébe került.

VÁRADI ADÉL – PASZTERNÁK ISTVÁN

118. Hévíz, Attila út

(MRT 1. k. 17/7. lh.)

(Veszprém megye) U, R, B, V, LT, Rő

A Hévíz 67/4 hrsz. terület, ahol az önkormányzat lakótelepet kíván építeni ismert régészeti lelőhely. Magán az építési területen és közvetlen környékén már korábban is folyt kutatás, amely során római kőépületek részletei kerültek elő.

A csaknem 35 000 m² felületen 102 jelenséget tártunk fel, többségükben gödröket és cölöplyukakat, de találtunk kőépületeket, árkokat, tűzhelyeket, kutat és sírokat is. A legkorábbiak a dunántúli vonaldíszes kultúra keszthelyi csoportjának leletei különböző hulladékgödrökből. Ezt követően a lengyeli kultúra és a Balaton-Lasinja kultúra időszakában is lakott volt a terület. A késő bronzkor kezdetére (B-B2), a legelső halomsíros támadás időszejére keltezhető objektumok feltehetően temetkezések voltak. Két urnás temetkezés köthető a kora vaskor népéhez (Ha-C). Három Ny-K tájolású melléklet nélküli csontváz korát majd csak a C14 vizsgálatok segíthetnek meghatározni. A késő vaskor legutolsó periódusában (LT-D) ismét lakottá vált a terület. Az itt élők megérhették a római hódítást.

A lelőhely a császárkorban, az 1–5. században volt a legintenzívebben lakott. Ezen belül a legtöbb objektum a korai császárkorban, a markomann háborút megelőzően volt használatban. Erre az időszakra keltezhető az a több periódusú, hatalmas, 23 m széles, átriumos kőépület, amelynek 466 m²-nyi része esik területünkre. A szomszédos területeken nyitott kutatóárkok alapján az utolsó periódusában az épület alapterülete csaknem elérte az 1000 m²-t. A falak jó állapotúak, egyes helyiségekben megmaradt a terrazzo padló is. Egy másik nagy kőépületnek csak a D-i vége nyúlt be a területbe, egy kb. 15 m átmérőjű apszis alapozásának legelső kőorát tudtuk rögzíteni. Egy harmadik kőépületnek csak két fala maradt meg részben, alaprajza, kiterjedése nem tisztázható. A deszkával bélelt kút, és a tűzhelyek többsége is kora császárkori. A területen egyetlen meghatározó érmet találtunk (II. Konstantin kisbronz). Az 5. század – szürke, besimított díszű kerámia – után a Karoling-kori településnek délebbre volt a centruma, egy nagyobb, palisádfallal övezett területnek csak a sarkát sikerült feltárni.

Az ásatáson közreműködött Straub Péter régész.

MÜLLER RÓBERT

119. Himesháza határa

(Baranya megye) Ő

Az M6-56 gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalának Baranya megyei szakaszán két részletben, 2001. április 10.–

május 11. és október 8–18. között végeztünk terepbejárást. A területet a nyomvonalon 100-100 méteres sávban jártuk be, illetve adott esetben a lelőhely teljes kiterjedését meghatároztuk. A kijelölt terület 77,9%-át sikerült bejárni, a többi rész erdő, mocsár, gyeppel járhatatlan volt.

A falu *Aszfelder* nevű határrészében két nagy kiterjedésű, őskori lelőhelyet regisztráltunk (17–18. lh.), amelyek nem kizárt, hogy valójában összetartoznak.

A leletek a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményébe kerültek.

KÁRPÁTI GÁBOR

120. Hódmezővásárhely határa

(Csongrád megye) Ő, U, R, B, Sza, Á, Ú

A 47-es út Hódmezővásárhely és az algyői Tisza híd közötti szakaszának tervezett szélesítését és az ahhoz kapcsolódó Hódmezővásárhelyt tehermentesítő útszakasz megépítését megelőzően az év elején terepbejárást végeztünk a nyomvonalakon.

Kishomok, Mérai-porta lelőhely (47/3. sz.) azonos az azal, amelyen 1982-ben avar kori sírt tártak fel, majd 1986-ban újabbat. Azóta újabb leletek nem kerültek elő. Az avar kori temető kiterjedését nem ismerjük, feltétlenül szükséges a szervizút itt húzódó nyomvonalának megkutatása, valamint a portán tervezett tározó medence területének megkutatása, összesen 2750 m² felületen.

Kopáncs, Olasz Sándorné tanyája: közvetlenül a 47-es út DK-i szélénél lévő, (3412. sz.) tanya felszántott kertjében és az attól ÉK-re lévő szántóföldön őskori cserepeket és egy pattintott kőpengét találtunk. A lelőhely (47/4 sz.) eddig ismeretlen volt. Mivel a tanyától ÉK-re lévő területen a megfigyelési viszonyok kedvezőtlenek voltak, elképzelhető, hogy a lelőhely tényleges kiterjedése nagyobb, mint amekkorát a felszíni leletek alapján körvonalazni tudtunk.

Laktanya: tavasszal terepbejárást végeztünk, majd megelőző feltárást 2001. július 31. és december 3. között. Ezen a 47/1. sz. lelőhelyen, 13 690 m²-es felületen összesen 116 régészeti objektumot tártunk fel. Egy újkőkori (Körös kultúra), egy rézkori (Tiszapolgár kultúra), egy szarmata kori és egy Árpád-kori település részlete került elő. Az őskori településrészletek leletanyaga igen gazdag volt, rengeteg kerámiatöredék (köztük jó néhány kiegészíthető edény), állatcsont, kőeszközök, csonteszközök, agyagtárgyak töredékei kerültek elő. Feltártunk továbbá egy rézkori zsugorított csontvázas temetkezést (3 edénymelléklettel és egy kőkéssel), valamint három szarmata kori temetkezést.

Nagysziget, Misán-tanya: az év elején terepbejárást végeztünk, majd megelőző feltárást. Ezen a 47/2 sz. lelőhelyen 2850 m²-es felületen 28 településobjektumot tártunk fel. A feltárt gödrök és árkok egy része újkori volt, más része pedig egy őskori (valószínűleg bronzkori) településhez tartozott.

TÓTH KATALIN